

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 663/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Medená 18, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 11 Co 122/2017-73 z 27. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 122/2017-73 z 27. júna 2017.

2. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 43/2016 sa sťažovateľka v postavení žalobkyne domáhala proti žalovanému [REDAKOVANÉ] zaplata sumy 2 500 € s príslušenstvom. Svoju žalobu skutkovo odôvodnila tým, že [REDAKOVANÉ] (stará mama sťažovateľky) v marci 2013 požičala sťažovateľke a žalovanému sumu 5 000 € a obaja sa dohodli, že uvedenú pôžičku vrátia rovnakým dielom. Sťažovateľka svoju časť (2 500 €) vrátila, žalovaný však nie, a preto koncom januára 2016 vrátila [REDAKOVANÉ] aj druhú časť pôžičky vo výške 2 500 €, na vrátenie ktorej sa zaviazal žalovaný.

3. Okresný súd o návrhu sťažovateľky rozhodol rozsudkom z 27. júna 2017, ktorým žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľka podala proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 11 Co 122/2017-73 z 27. júna 2017 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku, v ktorom bola žaloba zamietnutá, potvrdil a vo výroku o trovách konania rozsudok zmenil tak, že nárok na náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

4. Sťažovateľka namierila svoju sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu, pričom opätovne zopakovala a predostrela svoj pohľad na vec prezentovaný pred všeobecnými súdmi. Uvádza, že napadnutými rozhodnutiami došlo k neprípustnému zásahu do jej označených práv z dôvodu, že *„súdy vyžadovali na preukázanie uzatvorenia dohody predloženie neúmerných dôkazov a neakceptujú dôkazy, ktoré sú postačujúce na preukázanie existencie dohody, pričom táto neprimeraná požiadavka na dokazovanie je v rozpore s právom na súdnu ochranu a s právom na spravodlivé súdne konanie. Z tvrdení Krajského súdu v Žiline o tom, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno, a z nižšie popísaného vykonaného dokazovania pred prvostupňovým súdom vyplýva, že Krajský súd v Žiline zrejme na dokázanie uzatvorenia dohody vyžaduje, aby existovali priame dôkazy o tejto dohode v čase jej uzatvorenia, teda že existenciu ústnej dohody možno preukázať len svedkami, ktorí boli prítomní v mieste a čase uzatvorenia danej dohody. Tento záver súdu je však nesprávny. Existenciu určitej dohody a jej obsahu možno dokazovať aj napríklad správaním zmluvných strán (napr. ústnu nájomnú zmluvu možno*

preukázať dlhodobým pobytom nájomcu v byte a odovzdávaním pravidelných mesačných platieb - hoci napr. zo svedeckých výpovedí ani nemusí byť zrejmá výška týchto platieb).“.

5. Následne sťažovateľka predkladá ústavnému súdu súpis esemskovej komunikácie medzi ňou a žalovaným, ktorým sa snaží preukázať, že *«došlo k uzatvoreniu dohody, na základe ktorej mal žalovaný pani [REDAKOVANÉ] zaplatiť 2 500 € (vo vzťahu k danej pôžičke)... Žalovaný neposkytol dôveryhodné vysvetlenie, prečo by uvádzal, že vráti peniaze (2.500,- €) pani [REDAKOVANÉ], ak by nebol zaviazaný na túto povinnosť. Vyjadrenia typu „ja jej to budem splácať“, „pošlite č. účtu a tam budem posielat“, „ja vám ich dám, ale nie naraz“ nemožno rozumne považovať za to, že znamenajú len to, že sa nejaká osoba chce s niekým stretnúť a možno sa zaviazat' mu na nejaké plnenie.»*. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka uzatvára, že *„vyvodenie záverov, ktoré sú v očividnom rozpore s vykonaným dokazovaním, prekračujú hranicu, kedy je ústavný súd už povinný poskytnúť ochranu; uvedené platí rovnako, ak súdy kladú na preukázanie skutočností neprimerané požiadavky na vykonanie dokazovania. ... sťažovateľka nemala možnosť podať proti Rozsudku dovolanie, nakoľko vytýkaný dôvod (zistenie nesprávneho skutkového stavu na základe vykonaného dokazovania) nezakladá prípustnosť dovolania.“*.

6. Na tomto základe sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 27. 6. 2017, sp. zn. 11 Co 122/2017 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 27.6.2017, sp. zn. 11 Co 122/2017 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už ústavný súd v minulosti judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 122/2017-73 z 27. júna 2017, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd „na základe vykonaného dokazovania zistil nesprávny skutkový stav“. Sťažovateľka nespokojná s výsledkom konania a presvedčená o relevantnosti svojich argumentov tak od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospeli všeobecné sudy.

16. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým

prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 225/03). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 111/09).

17. S ohľadom na uvedené nebolo úlohou ústavného súdu prehodnocovať správnosť skutkových či právnych záverov krajského súdu, ale preskúmať to, či jeho závery ústavnoprávne obstoja v interakcii s ich odôvodnením.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa stotožnil s odôvodnením okresného súdu obsiahnutým v rozsudku z 11. januára 2017, a s prihliadnutím na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, ústavný súd s poukazom na odôvodnenie rozsudku okresného súdu uvádza, že okresný súd sa zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s predmetom sporu a aplikujúc relevantné procesnoprávne i hmotnoprávne ustanovenia svoje závery v odôvodnení rozsudku náležite a pomerne vyčerpávajúco zdôvodnil.

19. Krajský súd ako súd odvolací sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie stotožnil, pričom na zdôraznenie správnosti jeho rozhodnutia sa s poukazom na § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku vyjadril k námietkam sťažovateľky uvedeným v podanom odvolaní:

„... pokiaľ zmluvu o pôžičke uzatvorila len žalobkyňa, spoločný záväzok strán sporu nevznikol a zaviazaná na jej vrátenie bola len žalobkyňa, ktorá uzavrela zmluvu o pôžičke. Uvedené vyplynulo i z výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] ktorá jednoznačne potvrdila odovzdanie predmetu pôžičky výlučne žalobkyňi ako dlžníčke, teda pokiaľ žalobkyňa uspokojila

pohľadávku veriteľa v celom rozsahu, plnila výlučne len svoj dlh a to titulom poskytnutej pôžičky zo strany veriteľa. Pokiaľ ďalej žalobkyňa poukazovala na pasívnu solidaritu v zmysle ust. § 534 OZ, teda dohodu žalovaného s ňou ako dlžníčkou, že splní jej záväzok voči veriteľovi, je potrebné uviesť, že tak ako uzavrel prvoinštančný súd, existencia takejto dohody so žalovaným sa vykonaným dokazovaním nepreukázala. Žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie tohto tvrdenia.

Pokiaľ i v podanom odvolaní poukazovala žalobkyňa na to, že v danom prípade je potrebné vychádzať zo zásady iura novit curia, teda, že súd pozná právo a na daný skutkový stav má aplikovať taký právny predpis, z ktorého by bolo možné vyvodiť odôvodnenosť žalobkyňou podanej žaloby voči žalovanému, je opätovne potrebné poukázať, že i s touto skutočnosťou sa prvoinštančný súd vypořiadal v dôvodoch svojho rozhodnutia, keď uviedol, že súd nemôže priznať niečo iné, než požadoval žalobca, teda žalovanému nemôže uložiť inú, ako žalobcom navrhovanú vymedzenú povinnosť, a teda nemôže žalobcovi priznať síce požadované plnenie, avšak z iného skutkového základu, ako bol žalobcom vymedzený. Súd tak nemá povinnosť a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti strán v spore zo žalobcom predložených a označených dôkazov odvodzovať skutkové tvrdenia, ktoré neboli žalobcom produkované a na základe týchto žalobcovi priznať síce uplatnený nárok, avšak na základe iného, než žalobcom tvrdeného skutkového stavu. Ak potom žalobkyňa v žalobe uplatnila svoj nárok na základe ňou opísaných skutočností - skutkového deja a tento umožnil jeho jednoznačnú individualizáciu, čo znamená, že vymedzila predmet konania po skutkovej stránke tak, aby bolo možné na ňou vymedzený skutkový dej aplikovať konkrétnu právnu normu, nebolo povinnosťou súdu vyzývať ju na doplnenie, prípadne iné opísanie skutkového deja v podanej žalobe len z dôvodu, že na podklade iných skutkových tvrdení, iného opísania skutkového deja by eventuálne mohla byť voči žalovanému úspešná. Bolo práve vecou žalobkyne, aby opísala skutkové tvrdenia, teda predmet konania vymedzila po skutkovej stránke tak, aby za použitia konkrétnej právnej normy mohol byť ňou uplatnený nárok úspešný. Ako však uviedol prvoinštančný súd, súd nemôže aplikovať na určitý skutkový dej právnu normu, ktorá na vymedzený predmet konania nedopadá, pod ktorú sa vymedzený skutkový dej nedá subsumovať, resp. podriadit’.

20. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia na vec vzťahujúcich sa právnych predpisov interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Okrem toho sa krajský súd zaoberal i námietkami sťažovateľky (obsahovo zhodnými s tými, ktorými odôvodňuje i ústavnú sťažnosť), a to v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Iba pre úplnosť ústavný súd uvádza, že odpoveď na námietku nastolenú ústavnou sťažnosťou (nesprávne zistenie skutkového stavu, pozn.) dal sťažovateľke už okresný súd.

21. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania (strán sporu). Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinil krajský súd svojím rozhodnutím zadosť.

22. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu a s ohľadom na totožnosť námietok sťažovateľky, ktorými pred krajským súdom spochybňovala rozhodnutie okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že nezistil taký výklad a aplikáciu príslušných zákonných ustanovení zo strany krajského súdu, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so sťažovateľkou označenými článkami ústavy a dohovoru.

23. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2017